

Eiropas
Komisija

2020. GADA ZIŅOJUMS PAR TIESISKUMU

2020. gada septembris

ES TIESISKUMA INSTRUMENTU KOPUMS

ES rīcībā ir vairāki instrumenti, lai nodrošinātu tiesiskuma ievērošanu dalībvalstīs. Daudzās dalībvalstīs ir augsti tiesiskuma standarti, taču pastāv arī būtiskas problēmas, kas dažādās dalībvalstīs atšķiras. Tā kā problēmas tiesiskuma jomā atšķiras, atšķiras arī piemērojamie instrumenti. Katrs no tiem ir pielāgots konkrētajai situācijai, un to mērķis ir veicināt tiesiskumu un novērst vai risināt tiesiskuma problēmas.

KĀPĒC TIESISKUMS IR SVARĪGS?

Tiesiskums ir viena no Eiropas Savienības pamatā esošajām vērtībām. Tas nav abstrakts jēdziens. Tiesiskums tieši ietekmē ikviena pilsoņa dzīvi. Tas nozīmē, ka visi sabiedrības locekļi – tostarp valdības un parlamentu locekļi – ir vienlīdz pakļauti likumam, ko kontrolē neatkarīgas un objektīvas tiesas.

KĀDA IR KOMISIJAS LOMA?

Kā atzinusi Eiropas Savienības Tiesa, Eiropas Komisija ir atbildīga par to, lai garantētu tiesiskuma kā vienas no ES Līgumos nostiprinātajām pamatvērtībām ievērošanu, un par to, lai tiktu ievēroti ES tiesību akti, vērtības un principi.

PREVENTĪVI PASĀKUMI UN VEICINĀŠANA

EIROPAS TIESISKUMA MEHĀNISMS

Ikgadējs cikls, kura **centrā ir gada ziņojums par tiesiskumu** un kurš veicina tiesiskumu visās dalībvalstīs un novērš jaunu problēmu rašanos vai jau esošo padziļināšanos.

ES REZULTĀTU APKOPOJUMS TIESISKUMA JOMĀ

Gada ziņojums, kurā sniegti salīdzināmi dati par valstu tiesu sistēmu neatkarību, kvalitāti un efektivitāti.

EIROPAS PUGADS

Ikgadējs process, kura rezultātā tiek izstrādāti konkrētām valstīm adresēti ieteikumi par makroekonomikas un strukturāliem jautājumiem, tostarp par tiesu sistēmām un korupcijas apkarošanu, ar mērķi veicināt ekonomikas izaugsmi.

SADARBĪBAS UN PĀRBAUDES MEHĀNISMS

Regulāra uzraudzība un ziņojumi par Rumānijā un Bulgārijā gūtajiem panākumiem, lai novērstu trūkumus, kas saistīti ar tiesu sistēmas reformu, korupciju, un attiecībā uz Bulgāriju – par panākumiem cīņā pret organizēto noziedzību.

ATBALSTS PILSONISKAJAI SABIEDRĪBAI, TĪKLIEM UN PROJEKTIEM

ES finansēšanas instrumenti, komunikācijas kampaņas un veicināšanas pasākumi, tostarp atbalsts plašsaziņas līdzekļu plurālismam un brīvībai.

STRUKTURĀLĀS REFORMAS

Tehniskais un finansiālais atbalsts dalībvalstīm strukturālo reformu veikšanai.

REAĢĒŠANA

PĀRKĀPUMU PROCEDŪRAS

Nodrošina, ka ES tiesību akti tiek pareizi piemēroti un ievēroti valstu līmenī.

LES 7. PANTS

Līgumos nostiprināts instruments, lai risinātu nopietnus tiesiskuma pārkāpumus, paredzot iespējamās sankcijas.

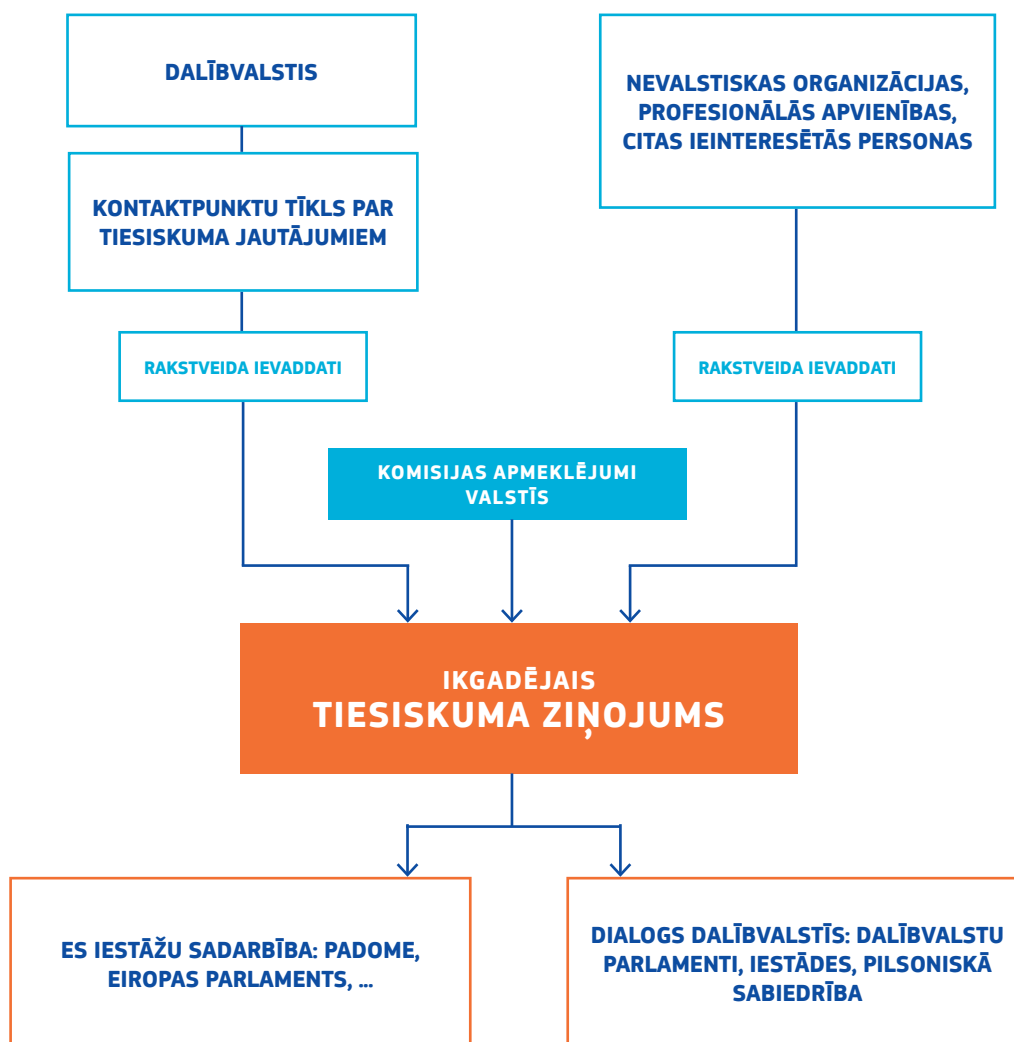
TIESISKUMA SATVARS

Agrīnās brīdināšanas instruments, ko Komisija pieņēma 2014. gada martā un kas tai ļauj sākt dialogu ar dalībvalsti, lai risinātu sistēmiskus draudus tiesiskumam un novērstu eskalāciju.

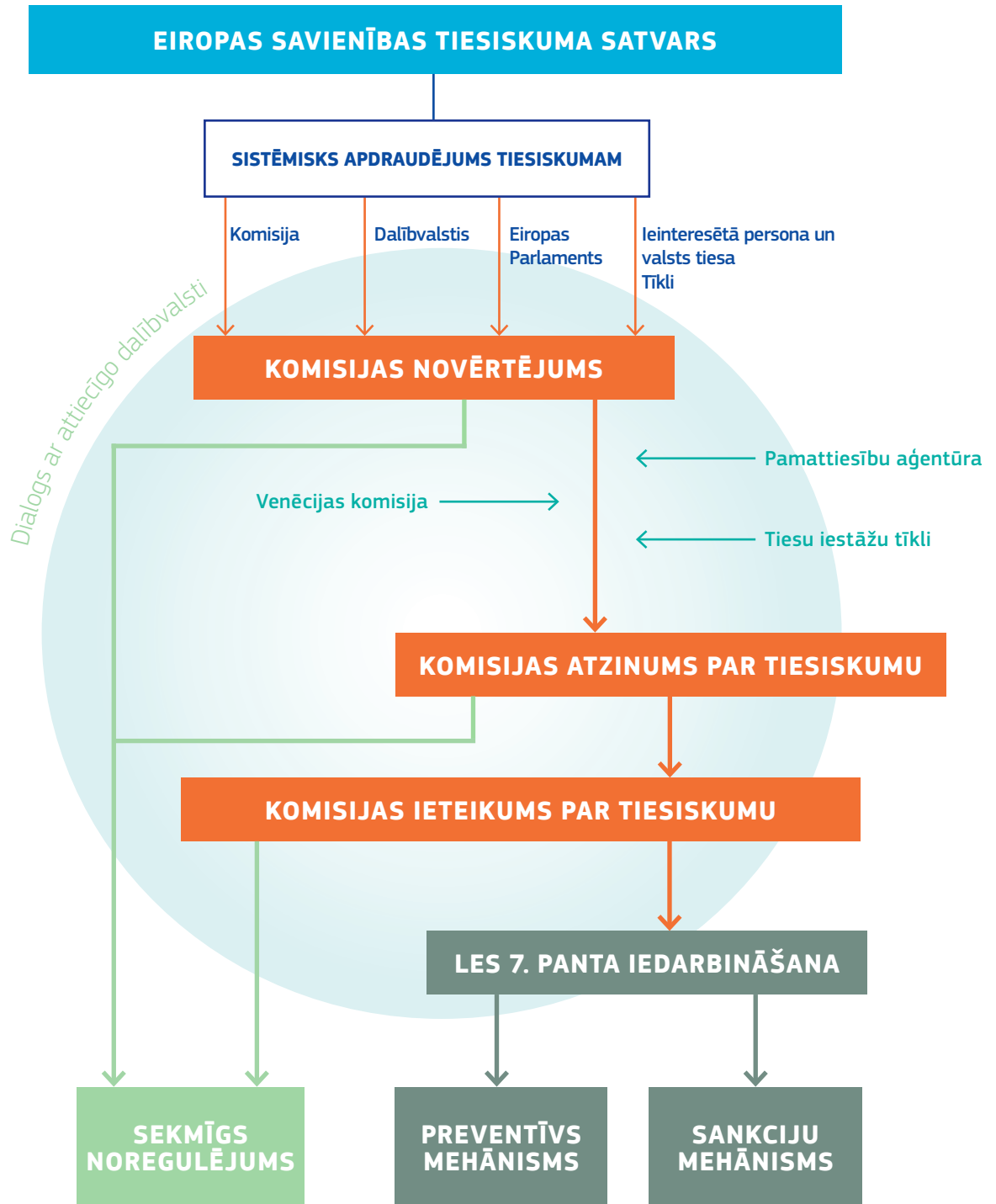
IEROSINĀTAIS NOSACĪTĪBAS REŽĪMS ES BUDŽETA AIZSARDZĪBAI

Priekšlikums, kas sasaista tiesiskuma principu ar ES līdzekļu izmantošanu, ļaujot ES apturēt, samazināt vai ierobežot piekļuvi ES finansējumam pārkāpumu gadījumā.

KĀ DARBOJAS EIROPAS TIESISKUMA MEHĀNISMS:

KĀ DARBOJAS TIESISKUMA SATVARS:

KĀ DARBOJAS ES LĪGUMA 7. PANTS:

7. panta 1. punkts. PREVENTĪVI PASĀKUMI LES 2. pantā minēto vērtību nopietna pārkāpuma drošas VARBŪTĪBAS konstatēšana

Pamatots priekšlikums, ko iesniedz:

1/3 dalībvalstu

vai

Eiropas Komisija

vai

Eiropas Parlaments

(2/3 balsu vairākums,
ko nodevis tā locekļu
vairākums)

Attiecīgās ES valsts
uzklausišana Padomē

Eiropas Parlamenta piekrišana

(2/3 balsu vairākums,
ko nodevis tā locekļu
vairākums)

Padomes lēmums, ar ko
nosaka drošu varbūtību,
ka varētu būt pārkāptas
2. pantā minētās vērtības

(ar 4/5 dalībvalstu balsu
vairākumu, neskaitot
attiecīgo ES valsti

Padome var izdot ieteikumus

(ar 4/5 dalībvalstu balsu
vairākumu, neskaitot
attiecīgo ES valsti

7. panta 2. un 3. punkts. SANKCIJU MEHĀNISMS LES 2. pantā minēto vērtību nopietna pārkāpuma KONSTATĒJUMS

Priekšlikumu iesniedz:

7. panta 2. punkts

1/3 dalībvalstu

vai

Eiropas Komisija

Apsvērumi, ko iesniedz
attiecīgā ES valsts

Eiropas Parlamenta piekrišana

(2/3 balsu vairākums, ko
nodevis Eiropas Parlamenta
deputātu vairākums)

**Eiropadome
konstatē nopietna
un vairākkārtīga
pārkāpuma esību**
(VIENPRĀTĪGS lēmums,
neskaitot attiecīgo ES
valsti)

LES 7. panta 3. punkts. Dažu tiesību atņemšana uz laiku

Padome var apturēt dalības tiesības, tostarp
balsstiesības

Ir vajadzīgs kvalificēts balsu vairākums, ko definē kā:

- 72 % dalībvalstu, izņemot attiecīgo dalībvalsti;
- aptver 65 % balsojumā iesaistīto ES dalībvalstu iedzīvotāju.

Attiecīgā ES valsts nepiedalās balsojumā.